

**МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАТИКИ, МАТЕМАТИКИ ТА ЕКОНОМІКИ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ТА ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ**

Затверджено на засіданні кафедри економіки,
готельно-ресторанного та туристичного бізнесу
Завідувач кафедри *o.afb* ID 11012
протокол № 1 від 01.09.2025 р.

Назва освітнього компонента <i>Обов'язковий/вибірковий</i>	ЕКОНОМІКА ТУРИЗМУ <i>Обов'язковий</i>
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Назва спеціальності	241 Готельно-ресторанна справа
Назва освітньої програми	Готельно-ресторанне господарство та туристичний бізнес
Рік викладання	2025-2026 рр.
Семестр	5, 6 семестр
Викладач	Сальнікова М.В., ст. викладач
Посилання на профайл викладача	
Контактна інформація та комунікація (зворотний зв'язок) з викладачем	Онлайн-консультації у робочий час: через систему центру освітніх дистанційних технологій, e-mail Онлайн-консультації: червоний тиждень щосереди з 14 ⁰⁰ до 15 ⁰⁰ зелений тиждень щоп'ятниці з 14 ⁰⁰ до 15 ⁰⁰
Сторінка освітнього компоненту на сайті ЦОДТ	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=5723

АНОТАЦІЯ

Програму освітнього компоненту ОК «Економіка туризму» складено відповідно до освітньої програми «Готельно-ресторанне господарство та туристичний бізнес». Вивчення ОК «Економіка туризму» спрямоване на формування теоретичних знань щодо особливостей економічних відносин та механізму функціонування підприємств у сфері туризму, розвиток сучасного економічного мислення і розуміння маркетингової діяльності туристичних підприємств, умінь та практичних навичок аналізу економічного впливу туризму на економіку країни та механізми стимулювання розвитку туристичної галузі.

ОК належить до циклу обов'язкових освітніх компонентів дисциплін.

Контроль за видами діяльності здобувачів здійснюється шляхом поточного оцінювання знань, періодичним контролем за тестами після засвоєння ними окремо другого модуля, оцінювання виконання курсової роботи. За результатами суми балів, виставляється підсумкова оцінка за національною, 100-бальною шкалами і ECTS.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою викладання ОК «Економіка туризму» є формування у здобувачів теоретичних знань з особливостей економічних відносин та економічного механізму функціонування підприємств туризму, сучасного економічного мислення, глибокого розуміння комплексу проблем господарювання в туризмі, а також набуття вмій і практичних навичок туристичної діяльності. Блок I: «Міжнародний туризм» є поглиблення і розширення теоретичних знань про особливості організації, функціонування і перспективи розвитку міжнародного туризму і місця України на його ринку, основи методології вивчення світових туристичних потоків, тенденцій їх формування, набуття здобувачами практичних професійних компетентностей з організації інституційного регулювання розвитку міжнародного туризму. Блок II «Туристичне краєзнавство» надання майбутнім фахівцям комплексу знань про особливості

територій країн та їх ресурсів щодо можливості їх використання в туристичній діяльності.

Завданнями вивчення освітнього компонента є теоретична і практична підготовка здобувачів з таких питань:

- формування та уніфікації термінології в сфері міжнародного туризму;
- організації статистичного обліку та спеціальних туристознавчих спостережень;
- діяльності міжнародних туристичних організацій;
- визначення особливостей формування туристичної пропозиції в умовах глобалізації;
- досвіду зарубіжних країн у побудові організаційних структур управління туристичною сферою;
- підходів до класифікації та сегментування туристичних ринків світу;
- аналіз сучасного стану та перспектив розвитку найважливіших секторів міжнародної індустрії туризму;
- специфічних особливостей та умов виходу України на міжнародний ринок туризму.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі **повинні:**

знати:

- характеристику впливу різних груп факторів на особливості функціонування та розвитку світової готельної та туристичної галузей;
- методологію статистичного обліку світових туристичних потоків;
- різновиди національних туристичних адміністрацій та умови їх діяльності в країнах світу.
- класифікаційні ознаки світових ринків готельних і туристичних послуг;
- принципову схему взаємодії суб'єктів світового туристичного ринку;

вміти:

- знаходити причинно-наслідкові зв'язки між явищами та процесами на світовому туристичному ринку;
- користуватися статистичними базами даних, що відображають динаміку світових туристичних потоків;
- здійснювати дослідження глобального та регіональних ринків туристичних послуг.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

Спеціальні компетентності (СК)

СК 01. Розуміння предметної області і специфіки професійної діяльності.

СК 03. Здатність використовувати на практиці основи діючого законодавства в сфері готельного, ресторанного та туристичного бізнесу, та відстежувати зміни.

СК 04. Здатність формувати та реалізовувати ефективні зовнішні та внутрішні комунікації на підприємствах сфери гостинності та туризму, навички взаємодії.

СК 05. Здатність управляти підприємством, приймати рішення у господарській діяльності суб'єктів готельного, ресторанного та туристичного бізнесу.

СК 10. Здатність працювати з технічною, економічною, технологічною та іншою документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом готельного, ресторанного та туристичного бізнесу.

СК 11. Здатність виявляти, визначати й оцінювати ознаки, властивості і показники якості продукції та послуг, що впливають на рівень забезпечення вимог споживачів у сфері гостинності та туристичної індустрії.

СК 12. Здатність ініціювати концепцію розвитку бізнесу, формулювати бізнес-ідею розвитку суб'єктів готельного, ресторанного та туристичного бізнесу.

СК13. Здатність здійснювати планування, управління і контроль діяльності суб'єктів готельного, ресторанного та туристичного бізнесу.

Компетентності, направлені на досягнення глобальних цілей сталого розвитку, які формуються в освітньому компоненті:

Якісна освіта, гендерна рівність, зменшення нерівності, мир та справедливість, партнерство заради сталого розвитку.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПР 01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення законодавства, національних і міжнародних стандартів, що регламентують діяльність суб'єктів готельного, ресторанного та туристичного бізнесу.

ПР 02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії готельної, ресторанної справи та туристичного бізнесу, організації обслуговування споживачів та діяльності суб'єктів ринку готельних, ресторанних та туристичних послуг, а також суміжних наук.

ПР 04. Аналізувати сучасні тенденції розвитку індустрії гостинності та туризму.

ПР 05. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єктів готельного, ресторанного та туристичного бізнесу.

ПР 06. Аналізувати, інтерпретувати і моделювати на основі існуючих наукових концепцій сервісні, виробничі та організаційні процеси готельного, ресторанного та туристичного бізнесу.

ПР 13. Визначати та формувати організаційну структуру підрозділів, координувати їх діяльність, визначати їх завдання та штатний розклад, вимоги до кваліфікації персоналу.

ПР 15. Розуміти економічні процеси та здійснювати планування, управління і контроль діяльності суб'єктів готельного, ресторанного та туристичного бізнесу.

ПР 18. Презентувати власні проекти і розробки, аргументувати свої пропозиції щодо розвитку бізнесу.

ПР 20. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

SOFT-SKILLS, ЯКІ ФОРМУЮТЬСЯ В ОСВІТНЬОМУ КОМПОНЕНТІ

- Адаптивність та резилієнтність
- Крос-культурна комунікація
- Системне та критичне мислення
- Прийняття рішень
- Робота в команді

ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Вид заняття	Лекція	Семінарське заняття	Самостійна робота	Всього (годин, кредитів)
Кількість годин (денна форма)	62	62	176	300/10 кр.

Підсумковий контроль – іспит

ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

1. Курс передбачає роботу в колективі.
2. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
3. Не пропускати та не запізнюватися на заняття за розкладом.
4. Вчасно виконувати завдання семінарів та завдань самостійної роботи.
5. Вчасно та самостійно виконувати контрольні завдання.
6. Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні інтернет-ресурсів та інших джерел інформації здобувач повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання.

Під час воєнного стану освітній процес організовується у синхронно-асинхронному форматі з використанням цифрових технологій і з обов'язковим дотриманням режиму безпеки у випадку оголошення повітряної тривоги.

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Перелік тем	Кількість годин денна форма			
	л	сем	ср	всього
БЛОК 1. Міжнародний туризм				
Тема 1. Міжнародний туризм як форма міжнародних економічних відносин.	6	6	16	28
Тема 2. Середовище міжнародного туристичного бізнесу та тенденції його розвитку.	4	4	16	24
Тема 3. Суб'єкти міжнародного туристичного бізнесу.	6	6	16	28
Тема 4. Туристичний продукт як складова пропозиції в міжнародному туристичному бізнесі.	4	4	16	24
Тема 5. Регулювання міжнародного туристичного бізнесу на національному та світовому рівні.	4	4	18	26
Тема 6. Організаційні засади створення та діяльності туристичного підприємства.	4	4	18	26
Тема 7. Особливості організації співпраці туристичного підприємства з постачальниками послуг.	4	4	18	26
БЛОК 2. Туристичне краєзнавство				
Тема 8. Туристичне країнознавство як наука. Сучасна система країн світу.	4	4	10	18
Тема 9. Сучасні світові процеси.	4	4	8	16
Тема 10. Країни Європи.	6	6	8	20
Тема 11. Федеративна Республіка Німеччини.	4	4	8	16
Тема 12. Італія (Італійська Республіка)	4	4	8	16
Тема 13. Велика Британія (Об'єднане Королівство Великої Британії та Північної Ірландії)	4	4	8	16
Тема 14. Франція	4	4	8	16
Разом	62	62	176	300

ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Блок 1. Міжнародний туризм

ТЕМА 1. МІЖНАРОДНИЙ ТУРИЗМ ЯК ФОРМА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

1. Понятійний апарат міжнародного туристичного бізнесу.
2. Види міжнародного туризму.
3. Сучасні тенденції розвитку міжнародного туризму.
4. Вплив світових глобалізаційних процесів на розвиток міжнародного туристичного бізнесу.
5. Соціально-економічна роль туризму.
6. Фактори розвитку міжнародного туризму.

ТЕМА 2. СЕРЕДОВИЩЕ МІЖНАРОДНОГО ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ ТА ТЕНДЕНЦІЇ ЙОГО РОЗВИТКУ

1. Умови та чинники розвитку міжнародного туризму.
2. Процеси транснаціоналізації та глобалізації в міжнародному туризмі
3. Діяльність ТНК на світовому туристичному ринку
4. Прогноз розвитку міжнародного туризму.

ТЕМА 3. СУБ'ЄКТИ МІЖНАРОДНОГО ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ

1. Постачальники туристичних послуг. Діяльність компаній, що забезпечують перевезення туристів.
2. Заклади розміщення туристів.
3. Заклади харчування туристів.
4. Діяльність екскурсійних бюро та компаній, які пропонують туристичні атракції.

5. Діяльність посередників в міжнародному туризмі.

ТЕМА 4. ТУРИСТИЧНИЙ ПРОДУКТ ЯК СКЛАДОВА ПРОПОЗИЦІЇ В МІЖНАРОДНОМУ ТУРИСТИЧНОМУ БІЗНЕСІ

1. Сутність та особливості турпродукту
2. Поняття та види туристичних послуг
3. Структурні складові туристичного продукту
4. Життєвий цикл туристичного продукту

ТЕМА 5. РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНОГО ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ ТА СВІТОВОМУ РІВНІ

1. Інструменти регулювання міжнародної туристичної діяльності.
2. Міжнародні акти, які регулюють туристичну діяльність.
3. Принципи і цілі державного регулювання туристичної діяльності в Україні.
4. Державні органи регулювання туризму в Україні.

ТЕМА 6. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ СТВОРЕННЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ТУРИСТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА

1. Організаційний аспект створення туристичної фірми.
2. Порядок державної реєстрації та особливості оподаткування діяльності фізичної особи підприємця.
3. Порядок державної реєстрації юридичної особи та особливості оподаткування.
4. Банківська гарантія для турагента і туроператора: основні аспекти та тарифи.

ТЕМА 7. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ СПІВПРАЦІ ТУРИСТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА З ПОСТАЧАЛЬНИМИ ПОСЛУГ

1. Критерії оцінки та відбору ділових партнерів та постачальників.
2. Особливості співпраці з зовнішніми туроператорами.
3. Організація співпраці з готелями, санаторно-курортними комплексами та іншими засобами розміщення туристів.
4. Особливості організації співпраці з транспортними компаніями.
5. Організація співпраці зі страховими компаніями.
6. Особливості співпраці з туристичними агентами.

Блок II. Туристичне краєзнавство

ТЕМА 1. ТУРИСТИЧНЕ КРАЇНОЗНАВСТВО ЯК НАУКА. СУЧАСНА СИСТЕМА КРАЇН СВІТУ.

1. Предмет та основні завдання туристичного краєзнавства.
2. Географічне положення та кордони країн.
3. Сучасна система країн світу та їхня типізація.
4. Форми правління та види адміністративно-територіального устрою країн світу.
5. Внутрішня будова держави.

ТЕМА 2. СУЧАСНІ СВІТОВІ ПРОЦЕСИ

1. Цивілізаційний підхід до вивчення країн сучасного світу.
2. Глобалізація. Міжнародна інтеграція.
3. Геоекономіка і геополітика.
4. Регіоналізація: сучасні підходи до поділу світу та окремих країн на регіони.
5. Регіони світу.

ТЕМА 3. КРАЇНИ ЄВРОПИ

1. Загальна характеристика Європи.
2. Регіони Європи.
3. Значення ЄС у розвитку економіки Європи.

ТЕМА 4. ФЕДЕРАТИВНА РЕСПУБЛІКА НІМЕЧЧИНИ

1. Головні чинники та показники розвитку країни.
2. Туристичні чинники та ресурси.

ТЕМА 5. ІТАЛІЯ (ІТАЛІЙСЬКА РЕСПУБЛІКА)

1. Загальна характеристика соціально-економічного розвитку країни.

2. Туристичні центри країни.

ТЕМА 6. ВЕЛИКА БРИТАНІЯ (ОБ'ЄДНАНЕ КОРОЛІВСТВО ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ТА ПІВНІЧНОЇ ІРЛАНДІЇ)

1. Загальна характеристика країни.

2. Історико-культурний ресурс країни.

ТЕМА 7. ФРАНЦІЯ

1. Основні показники розвитку країни.

2. Туристична індустрія країни.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

№ п/п	Зміст	Кількість балів
1	Підготовка презентацій і їх захист	10 балів
2	Виконання індивідуальних проєктів	10 балів
3	Виконання тестових завдань	10 балів

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми і засоби оцінювання
ПР 01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення законодавства, національних і міжнародних стандартів, що регламентують діяльність суб'єктів готельного, ресторанного та туристичного бізнесу.	Пояснення, аналіз нормативно-правових актів, робота з документами, кейс-метод, навчальні дискусії, пошуковий метод, виконання практичних завдань.	Поточний контроль: аналіз кейсів, доповіді, тестування, практичні роботи; Підсумковий контроль: екзамен, залік.
ПР 02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії готельної, ресторанної справи та туристичного бізнесу, організації обслуговування споживачів та діяльності суб'єктів ринку готельних, рестораних та туристичних послуг, а також суміжних наук.	Пояснення, опрацювання наукових досліджень, аналіз ситуацій, аналітичний і синтетичний методи, навчальні дискусії, виконання завдань.	Поточний контроль: доповіді, практичні вправи, презентації, індивідуальні проєкти, тестування; Підсумковий контроль: екзамен, залік.
ПР 04. Аналізувати сучасні тенденції розвитку індустрії гостинності та туризму.	Аналіз кейсів, дослідницький метод, робота з аналітичними звітами, навчальні дискусії, проблемно-пошуковий метод.	Поточний контроль: аналітичні доповіді, презентації, проєкти, тестування; Підсумковий контроль: екзамен, залік.
ПР 05. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єктів готельного, ресторанного та туристичного бізнесу.	Пояснювально-ілюстративний метод, моделювання процесів, кейс-метод, практичні заняття, ділові ігри.	Поточний контроль: практичні роботи, ситуаційні завдання, тестування, усне опитування; Підсумковий контроль: екзамен, залік.
ПР 13. Визначати та формувати організаційну структуру підрозділів, координувати їх діяльність, визначати їх завдання та штатний розклад, вимоги до кваліфікації персоналу.	Моделювання організаційних структур, проєктний метод, кейс-метод, навчальні дискусії, аналіз прикладів.	Поточний контроль: розробка організаційних схем, проєкти, презентації, тестування; Підсумковий контроль: екзамен, залік.

ПР 15. Розуміти економічні процеси та здійснювати планування, управління і контроль діяльності суб'єктів готельного, ресторанного та туристичного бізнесу.	Аналітичний метод, розрахункові завдання, моделювання, кейс-метод, пояснення, виконання практичних завдань.	Поточний контроль: розрахункові роботи, кейси, презентації, тестування; Підсумковий контроль: екзамен, залік.
РН 16. Виконувати самостійно завдання, розв'язувати задачі і проблеми, застосовувати їх в різних професійних ситуаціях та відповідати за результати своєї діяльності.	Самостійна робота, проблемно-пошуковий метод, проєктний метод, аналіз ситуацій, виконання індивідуальних завдань.	Поточний контроль: індивідуальні завдання, проєкти, практичні роботи, тестування; Підсумковий контроль: екзамен, залік.
РН 18. Презентувати власні проєкти і розробки, аргументувати свої пропозиції щодо розвитку бізнесу.	Проєктний метод, презентаційні технології, дискусії, метод дебатів, інтерактивні методи.	Поточний контроль: захист проєктів, презентації, участь у дискусіях; Підсумковий контроль: екзамен, залік.
РН 20. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.	Пояснення, аналіз стратегічних документів, дискусії, кейс-метод, міждисциплінарний підхід.	Поточний контроль: аналітичні есе, презентації, тестування; Підсумковий контроль: екзамен, залік.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ФОРМ І ВИДІВ КОНТРОЛЮ

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачами вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2024/07/28_balno-nakop-systema-otsinyuvannya_28.06.2024.pdf.

Бально-накопичувальна система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожного освітнього компонента містить поточний, підсумковий контроль знань та оцінювання самостійної роботи. Робота здобувачів на навчальних заняттях оцінюється за видами навчальної діяльності. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні роботи здобувачів на навчальних заняттях складає 30 балів. Самостійна робота є видом навчальної діяльності здобувача, яка підлягає оцінюванню. Викладач визначає види самостійної роботи здобувачам. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні самостійної роботи здобувачів складає 30 балів.

Підсумковий контроль знань – вид контролю, який проводиться наприкінці навчального семестру у формі екзамену, заліку/диференційного заліку.

Загальний бал (ЗБ) з освітнього компонента складається з суми балів, отриманих за навчальну, самостійну роботу та підсумковий контроль знань.

Якщо освітнім компонентом передбачено виконання курсової роботи (КР), загальний бал рахується за формулою: $ЗБ = (ЗБ\text{ ОК} + КР) / 2$, де ЗБ ОК = 100 балів; КР = 100 балів.

Якщо освітнім компонентом передбачено проходження навчальної практики (НП), загальний бал (ЗБ) рахується за формулою: $ЗБ = (ЗБ\text{ ОК} + НП) / 2$, де ЗБ ОК = 100 балів; НП = 100 балів.

Якщо освітнім компонентом передбачено виконання курсової роботи та проходження навчальної практики, загальний бал (ЗБ) рахується за формулою: $ЗБ = (ЗБ\text{ ОК} + КР + НП) / 3$, де ЗБ ОК = 100 балів; КР = 100 балів; НП = 100 балів.

ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧА, ЯКА ПІДЛЯГАЄ ОЦІНЮВАННЮ	РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ НА НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТТЯХ	Б1	Б2	РАЗОМ	
	Доповіді на семінарських заняттях	5	5	10	
	Виконання практичних завдань	5	5	10	
	Виконання тестових завдань	5	5	10	
	Разом	15	15	30	
	САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТА				
	Підготовка презентацій і їх захист	5	5	10	
	Виконання індивідуальних проєктів	5	5	10	
	Виконання тестових завдань	5	5	10	
	Разом	15	15	30	
	ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛ (залік, іспит)				
		-	-	40	
	Загальний бал ОК				
		-	-	100	

Оцінювання видів навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Творчі завдання (реферат, есе, схеми, презентації)	<p>5 балів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 5 балів – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, – 4 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, – 3 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено достатній аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, – 1-2 бали – зміст не відповідає темі, є багато недоліків, невідповідність вимогам щодо оформлення, плагіат, <p>0 балів – відповідь відсутня</p>
Практико-орієнтовані завдання	<p>5 балів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 5 балів – завдання виконано правильно і якісно, виявлено вміння студента застосовувати, творчо використовувати психологічні теоретичні знання на практиці, пов'язані з особливостями і засобами психологічної діяльності. Здобувач демонструє навички ефективної взаємодії, аргументує, переконує, приймає рішення, логічно формулює думку, відстоює власну позицію у процесі вирішення фахових завдань. – 4 бали – завдання виконані в основному правильно, але неповно. В ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу. Здобувач демонструє навички взаємодії, аналізує, аргументує, логічно формулює, демонструє приклади, роблячи вибір, намагається, але не завжди вміє відстояти власну позицію у процесі вирішення фахових завдань. – 3 бали – завдання виконані неповно та на низькому рівні. У ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу. Здобувач демонструє навички взаємодії, обговорює, формулює, демонструє думку, роблячи вибір, не завжди вміє переконати, відстояти власну, віддають перевагу позиції інших у процесі вирішення фахових завдань. 1-2 бали – завдання виконані неповно з помилками. Здобувач розглядає, розпізнає, описує в загальних рисах, але не визначає зв'язки між закономірностями, особливостями розвитку і функціонуванням психічних явищ в контексті професійних завдань. – 0 балів – відповідь відсутня.

Підсумковим контролем на освітньому компоненті є іспит, на його складання надається 40 балів.

Характеристика критеріїв оцінювання знань	Якісна шкала	За 40 бальною шкалою
<p>Високий рівень Характеризується глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.</p>	Відмінно	36-40
<p>Високий рівень Характеризується глибокими і міцними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має частково дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.</p>	Добре	33-35
<p>Достатній рівень Характеризується знаннями суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. Студент самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки.</p>	Добре	30-32
<p>Середній рівень Знання неповні, поверхневі. Студент відновлює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки. Здатний вирішувати завдання за зразком. Володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.</p>	Задовільно	27-29
<p>Початковий рівень Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення.</p>	Задовільно	24-26
<p>Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.</p>	Не зараховано (з можливістю повторного складання екзамену)	21-23
<p>Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватись при виконанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень</p>	Не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента)	1-20

Оцінювання результатів навчання в Університеті здійснюється відповідно до 100-бальної шкали:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики, диференційований залік	Для заліку
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C	Задовільно	
64-73	D		
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента	Незараховано з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента

Порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті

(відповідно Положення про порядок визнання результатів навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <https://surl.li/zadhor>)

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <https://surl.li/zadhor>, розміщеного на офіційному сайті Університету.

З даним Положенням здобувачів знайомлять куратор ECTS, гарант освітньої програми, НПП, які викладають на ОП.

Також інформація щодо перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті розміщується на офіційній сторінці кафедри, включаючи зразок заяви для визнання результатів такого навчання і рекомендованих онлайн-ресурсів для неформальної освіти. Викладачами освітньої програми здійснюється моніторинг сертифікаційних програм, курсів на онлайн-платформах та в офлайн-режимі з метою надання здобувачам вищої освіти актуальної інформації про підвищення рівня професійної підготовки та можливого перезарахування результатів, отриманих у неформальній освіті. Такі рекомендації надаються здобувачам на сторінці освітнього компоненту на ЦОДТ, а також в месенджерах.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Мальська М. П., Антонюк Н. В. Економіка туризму : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 544 с.
2. Кифяк В. Ф. Організація туристичної діяльності в Україні : навчальний посібник. Чернівці : Книги XXI, 2022. 312 с.
3. Дутчак О. І., Великочий В. С. Міжнародний туризм : навчальний посібник. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г. М., 2022. 254 с.
4. Сфера послуг. Туризм і рекреація : словник / Укладачі С.В. Мельниченко, І.В. Ковальчук, І.П. Кудінова, С.І. Мосіюк, О.Б. Моргулець, В.В. Самсонова, О.А. Стретович, С.Г. Качмарчик. Київ : НУБіП України, Том 1, 2025. 545 с.
5. Якименко-Терещенко Н.В., Чайка Т.Ю., Мартинова В.В. Економіка туризму: навч. посібн. Харків: Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». 2024. 185 с.
6. Tourism Data Dashboard and Global Trends Report / World Tourism Organization. Madrid, 2023.
7. Tourism Trends and Policies 2022 / Organisation for Economic Co-operation and Development. Paris : OECD Publishing, 2022.
8. World Tourism Barometer / World Tourism Organization. Madrid, 2024–2025.

9. Sigala M. *Tourism and COVID-19 Impacts and Recovery Strategies*. Amsterdam : Elsevier, 2021. 512 p.
10. Hall C. M., Scott D., Gössling S. *The Routledge Handbook of Tourism Crises*. London : Routledge, 2022. 600 p.
11. Page S. J. *Tourism Management*. 6th ed. London : Routledge, 2023. 560 p.
12. Cooper C. *Essentials of Tourism*. Harlow : Pearson, 2024. 480 p.

Допоміжна література

1. Кифяк В. Ф. Розвиток туристичної сфери України в умовах глобальних викликів. *Економіка та держава*. 2021. № 5. С. 12–17.
2. Мальська М. П., Худо В. В. Сучасні тенденції розвитку туристичної індустрії України. *Вісник Львівського університету. Серія економічна*. 2022. Вип. 62. С. 145–152.
3. Дутчак О. І. Трансформація туристичного ринку України в умовах кризових явищ. *Причорноморські економічні студії*. 2022. Вип. 75. С. 98–103.
4. Великочий В. С. Міжнародний туризм у системі глобальної економіки. *Економіка та суспільство*. 2023. № 47.
5. Єрко І. В. Сталий розвиток туризму в Україні в умовах євроінтеграції. *Інфраструктура ринку*. 2023. Вип. 70.
6. Бойко М. Г. Інноваційні підходи до розвитку туристичного бізнесу. *Бізнес Інформ*. 2024. № 3. С. 120–126.
7. Ільїна М. В. Економічний потенціал туристичної галузі України. *Економіка України*. 2024. № 6. С. 55–63.
8. Козловський Є. В. Державне регулювання туристичної діяльності в Україні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2022. № 8.
9. Погребняк А. О. Вплив цифровізації на розвиток туристичного бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2025. № 52.

Інтернет ресурси

1. World Tourism Organization. URL: <https://www.unwto.org>
2. World Travel & Tourism Council. URL: <https://wtcc.org>
3. Organisation for Economic Co-operation and Development. URL: <https://www.oecd.org/tourism>
4. World Bank. URL: <https://www.worldbank.org>
5. United Nations Development Programme. URL: <https://www.undp.org>
6. Державне агентство розвитку туризму України. URL: <https://www.tourism.gov.ua>
7. Міністерство культури та інформаційної політики України. URL: <https://mkip.gov.ua>
8. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>
9. European Commission. URL: <https://ec.europa.eu>
10. Statista. URL: <https://www.statista.com>